

KRIZIŲ VALDYMO ŠIRVINTŲ „ATŽALYNO“ PROGIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Širvintų „Atžalyno“ progimnazijoje (toliau – Progimnazija) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – reglamentuoti krizių valdymą, Progimnazijos krizių valdymo komandos veiklas, bendradarbiavimą su kitomis institucijomis krizių valdymo Progimnazijoje metu.

2. Krizių valdymo tikslas:

2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas Progimnazijoje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, sutrikimas ir kt.;

3.2. **krizė Progimnazijoje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę Progimnazijos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikuota netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, susišaudymas mokykloje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt.;

4.3. krizės valdymas Progimnazijoje – veiksmai, kuriuos atlieka Progimnazijos administracija, Vaiko gerovės komisija (VGK) ir Pedagoginė psichologinė tarnyba (PPT) siekdama įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, Progimnazijos bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą Progimnazijos bendruomenės narių saugumu ir pan.;

4.4. krizių valdymo komanda (Progimnazijos komanda) – Progimnazijoje nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

4.5. krizės valdymo koordinatorius – specialistas, paskirtas ugdymo įstaigos, PPT ir Širvintų rajono savivaldybės administracijos, kuris koordinuoja krizės valdymą Progimnazijoje. Progimnazijos koordinatoriumi gali būti skiriamas asmuo, turintis tinkamą kvalifikaciją krizinei situacijai vertinti, įvertinti ir koordinuoti;

4.6. savižudybės grėsmė – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti; 4.7. savižudybės krizės prevencija – veiksmai, kuriuos atlieka Progimnazijos administracija, psichologas, socialinis pedagogas, pasitelkdamas kitus narius ir kitų institucijų specialistus siekiant suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.

4.8. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu,

patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 „Dėl Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Rekomendacijomis bei atsižvelgiant į Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodeksą, metodinę medžiagą Mokyklų krizių valdymo komandoms „Krizių valdymas mokyklose“ (<file:///C:/Users/Psichologas/Desktop/Kriziu%20valdymas%20sppc%20knyga.pdf>).

II SKYRIUS KRIZIŲ VALDYMAS

5. Krizių valdymas:

5.1. krizių valdymą Progimnazijoje vykdo nuolat veikianti Krizių valdymo progimnazijoje komanda (toliau – Progimnazijos komanda). Progimnazijos komandą (ne mažiau kaip 5 nariai) sudaro: vadovas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, mokytojas, pagalbos mokiniui specialistai (logopedas, socialinis pedagogas, psichologas), turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Progimnazijos komanda bendradarbiauja ir veikia su Progimnazijos VGK. Progimnazijos komandos sudėtį tvirtina progimnazijos vadovas;

5.2. krizės komandos paskirtis krizės metu – įvykus krizei Progimnazijoje atkurti įprastą Progimnazijos bendruomenės veiklą, užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį;

5.3. VGK ir Progimnazijos komanda nustato komandos darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia preliminarų krizės valdymo Progimnazijoje planą ir kt.;

5.4. Progimnazijos komandos koordinatorius yra direktorius;

5.5. Progimnazijos krizių valdymo komanda koordinuoja periodinį (kasmetinį) visų bendruomenės narių (pedagogų, kitų mokyklos darbuotojų, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) krizių valdymo žinių atnaujinimą;

5.6. krizių valdymą Progimnazijoje koordinuoja ir PPT koordinatorius bendradarbiaudamas su Progimnazijos komandos koordinatoriumi;

5.7. krizių valdymą Progimnazijoje organizuoja Progimnazijos krizių valdymo komanda kartu su PPT koordinatoriumi;

5.8. Progimnazijos komandos funkcijos krizės metu:

5.8.1. nedelsiant įvertinti krizės aplinkybes ir informuoti steigėją ir PPT;

5.8.2. parengti krizės valdymo Progimnazijoje planą, kuriame gali būti numatyti šie veiksmai:

5.8.2.1. kreiptis pagalbos į policijos įstaigą, medicinos įstaigas, į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos Vilniaus apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus Širvintų rajono savivaldybės specialistus.

5.8.2.2. parengti informaciją apie krizę Progimnazijos bendruomenei ir / ar žiniasklaidai, kuri turi būti derinama su steigėju (Švietimo, kultūros ir sporto skyriumi);

5.8.2.3. nustatyti Progimnazijos bendruomenės grupes ar asmenis, kuriems reikalinga psichologinė, socialinė pedagoginė, socialinė ar kita pagalba, ir ją organizuoti;

5.8.2.4. konsultuoti Progimnazijos bendruomenės narius individualiai ar grupėmis;

5.8.2.5. konsultuoti Progimnazijos pedagogus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8.2.6. rengti pokalbius su mokiniais;

5.8.2.7 atlikti kitus reikiamus veiksmus;

5.9. Progimnazija pateikia krizės valdymo eigos lapą (1 priedas) ne vėliau kaip per 2 valandas nuo krizės identifikavimo Savivaldybės krizių valdymo komandai:

5.9.1. Progimnazijos administracija, suderinusi su PPT ir Savivaldybės krizės valdymo koordinatoriumis, informuoja Progimnazijos bendruomenę apie įvykį (pvz., visuotinis bendruomenės narių susirinkimas, elektroninis dienynas, SMS žinutės, elektroninis paštas, skambučiai tėvams ir pan.);

5.9.2. rengiant pranešimus Progimnazijos bendruomenei pateikiami tik patvirtinti faktai ir informuojama apie priimtus sprendimus prevencijai ir intervencijai;

5.9.3. pranešimai, interviu ir komentarai apie krizinę situaciją Progimnazijoje teikiami žiniasklaidai tik suderinus su Širvintų rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriumi;

5.10. krizių valdymo komanda ir PPT koordinatorių nuolat stebi, renka informaciją, vertina krizės valdymo procesą, prireikus koreguoja krizės valdymo Progimnazijoje veiksmų planą;

5.11. Progimnazijos komanda, PPT koordinatorių, įgyvendinę krizės valdymo Progimnazijoje numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus:

5.11.1. aptaria krizės įveikimą;

5.11.2. sustabdo krizės valdymo Progimnazijoje aktyvius veiksmus;

5.11.3. per 5 darbo dienas nuo krizės įveikos informuoja Širvintų rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrių apie krizės įveikimą ir rezultatus. Ataskaita pateikiama ne vėliau nei per 5 darbo dienas po to, kai atlikti aktyvūs krizės valdymo veiksmai (2 priedas).

5.11.4. baigus aktyvius veiksmus, 1–2 mėnesius tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje;

5.12. krizės paveikti aukos (-ų) artimieji informuojami apie psichologinės pagalbos galimybes, motyvuojami ir nukreipiami pagalbai;

5.13. VGK kartu su Progimnazijos komanda numato krizių prevencijos renginių organizavimą Progimnazijos bendruomenėje.

III SKYRIUS SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA

6. Bet kuris Progimnazijos darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti Progimnazijos psichologą arba jo nesant – socialinį pedagogą.

7. Progimnazijos krizės komandos vadovas įvertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą, veiksmus suderindamas su V GK pirmininku. Kai sužinoma, kad mokinys ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai ir tolesnis pagalbos teikimas derinamas su jais, o prireikus - su Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Apie pagalbos teikimą kiekvienu savižudybės grėsmės atveju yra pildomas pagalbos teikimo eigos lapas (1 priedas).

8. Tęstinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

9. Apie kitų Progimnazijos bendruomenės narių informavimą po mokinio savižudybės krizės ir jų įtraukimą į pagalbos procesą sprendžia Progimnazijos krizių komanda kartu su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais).

10. Mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, Progimnazijos krizių komanda apie tokį atvejį informuoja Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Visą pagalbą krizinėje situacijoje Progimnazijoje teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

Krizių valdymo planas (Pagal Brock ir kt., 2001):

1. Nustatomi krizės faktai (ir informacijos apie juos šaltiniai):
 - Kas atsitiko?
 - Kokie žmonės dalyvavo kriziniuose įvykiuose?
 - Kaip šie žmonės buvo paveikti?
 - Kur / kada tai atsitiko?
 - Kas sukėlė krizę?
 - Kokia prognozė apie nukentėjusiųjų būklę?
2. Nustatomas krizės padarinių laipsnis:
 - Kiek žmonių paveikė ši krizė? Koks šio poveikio mastas?
 - Ar mokykla yra pajėgi įveikti krizę savo resursais, ar yra reikalinga pagalba iš šalies?
3. Sušaukiama ir informuojama krizių valdymo komanda.
4. Informuojamas mokyklos steigėjas, Pedagoginės psichologinės tarnybos krizių valdymo komanda.
5. Informuojamos kitos mokyklos, kurias gali paveikti ši krizė.
6. Susisiekiama su nukentėjusiųjų šeimomis.
7. Nusprendžiama, kokia informacija pateikiama:
 - mokiniams;
 - tėvams / bendruomenei;
 - personalui;
 - žiniasklaidai.
8. Apsisprendžiama dėl informacijos pateikimo būdo:
 - rašytiniai pranešimai / laiškai;
 - susirinkimai;
 - skambučiai telefonu;
 - pranešimai pamokų metu.
9. Nustatomi labiausiai sukrėsti mokiniai ir pradedami planuoti intervencijos veiksmai.
10. Pasirūpinama, kad būtų prieinama informacija apie emocinės ir psichologinės pagalbos galimybes.
11. Sušaukiamas mokyklos personalo susirinkimas.
12. Mokinio (-ių) mirties atveju pasirūpinama, kad jo / jų vardas (-ai) būtų pašalinami iš žurnalų / sąrašų / kompiuterių; taip pat pasirūpinama mirusiojo (-ių) daiktais.
13. Kiekvienos dienos pabaigoje aptariamas intervencijos procesas:

- sudaroma galimybė krizės valdymo nariams pasidalinti savo išgyvenimais, jausmais, sunkumais;
- numatomi tolesni krizių valdymo veiksmai.

14. Numatomi rytiniai krizių valdymo komandos pasitarimai.

15. Mirties atveju aptariamos laidotuvės / atsisveikinimo ritualai.

16. Po krizės komanda aptaria visą krizių valdymo procesą ir jį įvertina.

Pranešimo spaudai pavyzdys

Mokyklos (PPT) ,teikiančios pranešimą, pavadinimas, miestas arba rajonas

Pranešimo data, įvykio data, tikslus laikas, vieta, kas įvyko (kas, ką ir kam padarė)

Šiuo metu:

- a) neturime informacijos, kad kas nors būtų nukentėjęs;
- b) patvirtinti tokie sužeidimai ar žala: ...
- c) Nukentėjusių būklė yra gera / stabili / rimta ar pan.

Mokyklos darbuotojai atlieka tokius ir tokius krizių įveikimo veiksmus. Rajono PPT, kitos organizacijos šiuo metu daro tai, tai ir tai...

Mes informuosime apie tolimesnę įvykių eigą, kai tik turėsime naujos informacijos.

Prašome gyventojų vengti tokios ir tokios vietos.

Jeigu šią mokyklą lankančių vaikų tėvams reikėtų susisiekti su mumis, prašome skambinti šiuo numeriu:

Asmuo kontaktams:

Vardas, pavardė

Pareigos, darbovietė

Telefono numeris

Pranešimo apie krizinį įvykį mokykloje pavyzdys

Mokytojams, pradedantiems pamokas {savaitės dieną} rytą

Mūsų mokykloje skaudus įvykis – {mėnuo ir diena} nusižudė {klasė} klasės mokinys {Vardas, pavardė}. Ši netektis prislėgė ir nuliūdino visą mokyklos bendruomenę – mokinius, jų tėvus, mokytojus. Suprantame, kad mokyklos bendruomenės nario savižudybė sukelia labai daug sunkių jausmų ir klausimų visiems. Savižudybė – visuomet krizinis įvykis, paliekantis labai daug skaudžių išgyvenimų pažinojusiems nusižudžiusįjį. Tokiais atvejais yra priimta pasiūlyti paramą ir palaikymą visiems, todėl pakvietėme specialistus, kurie gali padėti įveikiant krizes. Šiandien {mėnuo ir diena, tikslus laikas} į mokyklą atvyks krizių įveikimo komanda iš {tikslus įstaigos pavadinimas, kiek žmonių atvyks}. Šio centro psichologai susitiks su {kurių klasių} moksleiviais, mokyklos mokytojais ir visais, kurie norėtų pasikalbėti apie šį įvykį. Mokyklos stende rasite informaciją apie nemokamus psichologinės pagalbos telefonus ir kitas artimiausias paramos tarnybas, į kurias galima kreiptis dėl kilusių išgyvenimų. Neabejojame, kad visi kartu palaipsniui įveiksime kilusius sunkumus, o gyvenimas mokykloje vėl tekės įprasta vaga.

PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI ESANT SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS GRĖSMEI EIGOS LAPAS

Įvykio pobūdis / aprašymas:

.....
.....
.....

Kas informavo:

.....

Kada (data, laikas):

.....
.....

Veiksmai

KRIZĖS VALDYMO UGDYMO ĮSTAIGOJE ATASKAITA

Ugdymo įstaiga:.....

Traumuojantis įvykis: data, įvykio pobūdis

Informacijos apie įvykį šaltinis (kas informavo apie įvykį?)

Kada ir kokias įstaigas ugdymo įstaiga informavo apie įvykį:

Pagalbos teikėjai:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:.....

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:

- informacijos apie įvykį tikslinimas,
- pranešimų rengimas ir platinimas,
- situacijos ugdymo įstaigoje įvertinimas,
- pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas,
- nuolatinis situacijos stebėjimas,
- pagalbos priemonių tikslinimas.

Mokiniam (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)

Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)

Ugdymo įstaigos kolektyvui (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)

Sunkumai teikiant pagalbą.....

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

PPT koordinatorius (parašas)

Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos komandos koordinatorius (parašas)

KRIZIŲ VALDYMO KOMANDOS SUDĖTIS IR NARIŲ VAIDMENYS

Mokyklos komandos vadovas	Progimnazijos direktorė Daiva Klimienė
Narys, atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą	Progimnazijos psichologė Viktorija Veikšienė
Narys, atsakingas už komunikaciją	VGK pirmininkė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui Rita Suchockienė
Nariai, atsakingi už saugumą	Socialinė pedagogė Renata Gasparavičienė; specialusis pedagogas Tomas Labanauskas; jįms nesant – dorinio ugdymo mokytoja, komandos narė Renata Blusevičienė;
Nariai, atsakingi už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė Laima Razmienė; jai nesant – socialinė pedagogė Renata Gasparavičienė